
ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

УДК 37.091.32

DOI 10.31654/2663-4902-2019-PP-4-129-135

Дубровська Л. О.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Дубровський В. Л.

старший викладач кафедри педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Король В. С.

старший викладач кафедри загальної психології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ**

У статті висвітлюється проблема оновлення сучасної освіти, зокрема початкової, на засадах компетентнісного підходу, обґрунтовується мотивація необхідності формування в учнів здатності думати і діяти самостійно. Звертається увага на те, що початкова ланка школи повинна не тільки дати учням певну суму знань, а й формувати в них навички самостійного учіння. Зазначена необхідність використання в освітньому процесі початкової школи самостійної роботи учнів, що позитивно впливає на якість засвоєння ними знань, формування різноманітних предметних умінь і навичок, створення умов для самореалізації школярів, стимулювання їх пізнавальної активності, виховання старанності й відповідальності.

У науковій роботі вагоме місце відведено дослідженню праць видатних вчених, що стосуються питання самостійності роботи учнів. Зокрема, педагоги у своїх творах зазначали, що людина, яка не вміє самостійно вчитися, а тільки засвоює те, що їй дає вчитель, мало на що придатна.

У статті подаються думки видатних педагогів, що нині дидакти і вчителі шукають такі засоби, які б допомагали всім дітям набутти вміння самостійно вчитися, сприяли б їхньому розвитку. Проаналізовані роботи дають можливість зробити висновок, що актуальність формування в дітей самостійності – чинник розвитку однієї з найважливіших особистісних якостей.

Ключові слова: освітній процес, початкова освіта, навчання, самостійна робота, індивідуальність, історичний аспект.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день зростає значення початкової освіти. Оновлення сучасної освіти на засадах компетентнісного підходу мотивує необхідність формування в учнів здатності думати і діяти самостійно. Початкова ланка школи повинна не тільки дати учням певну суму знань, а й формувати в них навички самостійного учіння. Зазначене спричинює необхідність використання в освітньому процесі початкової школи самостійної роботи учнів, що позитивно впливає на якість засвоєння ними знань, формування різноманітних предметних умінь і навичок, створення умов для самореалізації школярів, стимулювання їх пізнавальної активності, виховання старанності й відповідальності тощо.

Видатні педагоги у своїх творах зазначали, що людина, яка не вміє самостійно вчитися, а тільки засвоює те, що їй дає вчитель, мало на що придатна. Нині дидакти і вчителі шукають такі засоби, які б допомагали всім дітям набути вміння самостійно вчитися, сприяли б їхньому розвитку. Цей аспект має принципове значення, адже учневі треба адаптуватися в суспільстві, яке постійно змінюється й потребує ініціативних людей, здатних самостійно мислити. Важлива і цінна не лише істина, а й процес її осягнення, пошук, спроби, помилки, усвідомлення прийомів розумової роботи – тобто все, що розвиває творчу думку школярів, привчає їх мислити й діяти самостійно. Отже, актуальність формування в дітей самостійності – чинник розвитку однієї з найважливіших особистісних якостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження учнівської самостійної діяльності внесли такі вітчизняні й зарубіжні науковці, як Я. А. Коменського, Й. Песталоцці, О. Ващенко.

Практичною стороною організації самостійної діяльності учнів у навчальному процесі займалися відомі педагоги Б. П. Єсіпов, О. А. Нільсон, П. І. Підкасистий та інші.

Останніми роками питання вдосконалення організаційних форм і методів навчання розглядалися в працях А. М. Алексюка, В. О. Онищука, О. Я. Савченко, І. М. Чередова, Ю. І. Мальваного, В. О. Вихрущ тощо. Деякі ж вчені розглядають самостійну роботу як засіб розвитку узагальнених умінь, пізнавальної самостійності, творчої активності та соціалізації особистості, пов'язують її зі здатністю до самоорганізації (Г. Н. Алова, З. А. Вологодська, А. А. Дика, М. Є. Дуранов, В. А. Козаков, В. Я. Ляудіс, В. П. Чихачов та ін.).

Мета. Розкрити проблему самостійної роботи учнів в історії та практиці школи.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні розглянуто сутність, форми і види самостійної роботи учнів, технологію організації й керівництво самостійною навчальною діяльністю, дидактичні умови організації самостійної роботи учнів різного віку.

Зараз кардинально змінюється мета навчання. Якщо раніше навчання ставило за мету здобути певну суму знань, умінь і навичок, то зараз це не стає самоціллю. Адже з кожним роком об'єм інформації майже в кожній галузі науки подвоюється, а то й потроюється і подальше зростання, за передбаченнями вчених, йтиме в геометричній прогресії.

Досягнення потрібного суспільству рівня освіченості та розвитку особистості неможливе без систематичної самостійної праці, готовність до якої закладається у шкільному віці. У зв'язку з цим велика увага приділяється самостійній навчальній діяльності учнів.

Метод самостійної роботи учнів постійно в центрі уваги дидактів і психологів, які проводять дослідження з різних аспектів розвивального навчання. Доведено, що самостійна робота відіграє велику роль у формуванні і розвитку навчальних умінь, вихованні волі, пізнавального інтересу, навичок колективної праці. У ній виявляється індивідуальність кожного учня, формується їхній інтелект і характер. Усе це сприяє засвоєнню глибоких і міцних знань.

Проблема розвитку самостійності учнів у дидактиці є традиційною. Вона привертала увагу багатьох видатних педагогів минулого. Аналіз розвитку ідей з проблеми дозволяє виділити три напрямки, в рамках яких проблема самостійної діяльності обговорюється впродовж багатьох віків розвитку школи.

Представниками першого напрямку можна вважати давньогрецьких вчених (Сократ, Платон, Аристотель), які глибоко і всебічно обґрунтували значення активного і самостійного оволодіння учнями знань. Питання розвитку в школярів самостійності, критичності мислення, здатності до творчих пошуків у педагогічній науці не є новим. Перші вимоги до учнів бути творцями, активними співучасниками процесу пізнання відомі ще за часів античності. Наприклад, метод навчання, застосований Сократом, названий "маевтикою" [17].

Він полягає в умінні вести діалог так, що внаслідок руху думки за допомогою суперечливих висловлювань позиції учасників діалогу згладжуються, однобічність поглядів кожного з них долається, здобувається істинне знання. Елементи евристичного навчання використовували також Архит, Аристоксен, Платон, Піфагор,

які надавали великого значення зацікавленому, активному самостійному оволодінню знаннями учнями [17].

У власних міркуваннях вони виходили із суджень, в основі яких – думка про те, що розвиток мислення людини може успішно здійснюватися лише за умови самостійного пошуку, діяльності.

Ж.-Ж. Руссо у власній теорії виховання також радив не передавати вихованцю знання в готовому вигляді, а зробити його дослідником, відкривачем істин: "... ставте доступні його розумінню запитання і надайте можливість йому вирішувати їх. Нехай він дізнається не тому, що ви сказали, а тому, що сам зрозумів" [9, с. 156].

Другий напрямок бере свій початок у працях Я. Коменського, змістом якого є розробка організаційно-практичних питань учнів у самостійній діяльності.

Третій напрямок характеризується тим, що самостійна діяльність учнів не тільки декларується як педагогічний засіб або метод викладання, але і є предметом дослідження.

У працях прогресивних мислителів і педагогів минулого Західної Європи Я. Коменського, Ж.-Ж. Руссо, І. Песталоцці, Ф. Дістервега не раз підкреслювалось значення самостійності учнів в оволодінні знаннями, вміннями і навичками. Я. Коменський у "Великій дидактиці" писав: "Людей необхідно вчити спостерігати самим природу, а не тільки пам'ятати чужі спостереження і пояснення з книжок" [4, с. 179].

Помітним явищем в теорії розвитку самостійності учнів на той час були роботи Є. Голанта, який розробив теоретичні основи самостійної роботи школярів і виділив її три види: організаційну, технічну і практичну сторону самостійності та вказав способи проведення самостійної роботи у процесі пізнавальної діяльності [3].

Про значення самостійної роботи, яка сприяє розвитку розумових здібностей дитини, писали і визначні діячі прогресивної педагогіки, зокрема К. Ушинський, М. Бунаков, В. Водовозов, О. Герд, П. Лесгафт, В. Вахтеров та ін. Так, К. Ушинський вважав, що навчання дітей повинно здійснюватися переважно на основі вражень, здобутих ними безпосередньо з навколишнього світу. Він висунув і розробив положення про значення знань, здобутих самими дітьми [12, с. 252].

В. О. Сухомлинський в основі навчання учнів у школі вбачав виховання в них самостійності, критичності мислення, активності. Дидакт наголошував, що справжнім можна вважати лише те навчання, яке має спрямованість на розвиток дитини, її мислення, діяння у процесі пізнання, оскільки "розум не формується без розумового напруження, без думки, без самостійних пошуків" [11, с. 585].

У 60–70-х рр. ХХ ст. значний внесок у розвиток теорії учнівської самостійної діяльності вніс польський педагог В. Оконь. Він зробив висновок, що "вирішальною умовою розвитку самостійності мислення є набуття нових знань за допомогою вирішення проблем" [16, с. 44].

Дослідник ґрунтовно розробив низку питань, пов'язаних із проблемним навчанням: дав чітке визначення поняття "проблема", сформулював умови, за яких запитання має проблемний характер, вказав етапи уроку, на яких можливе використання навчальної проблеми.

Але поняття самостійності щодо навчально-виховного процесу не варто трактувати однозначно. Самостійна діяльність учня розуміється як умотивовані й усвідомлені самостійні дії школяра, що завершуються певним результатом. Однак ця діяльність передбачає керування з боку вчителя (як суб'єкта навчально-виховного процесу) діяльністю учня (як об'єкта), управління цим процесом, а саме: спрямування (пояснення мотиву, цілі діяльності), проєктування (план, структура дослідження тощо), підтримки (навідні запитання, коригування, виправлення, уточнення тощо) (М. І. Алексєєв, І. Я. Лернер, К. В. Ярьсько та ін.).

Розвитком самостійності в процесі навчальної діяльності займалися й такі вчені, як В. Буряк, І. Малкін, П. Підкаситий, Б. Єсіпов. Вони стверджували, що самостійність включає в себе такі сторони: ставлення вчителя до проявів самостійності учня; уміння учнів самостійно планувати свою навчальну роботу; уміння виділяти головне і другорядне; оцінку учнем труднощів у вивченні матеріалу; наявність або відсутність в учня інтересу до матеріалу, який вивчається; самостійне застосування засвоєних знань; оцінка учнем своєї роботи і її результатів.

В. Буряк – вітчизняний дослідник проблеми організації самостійної роботи учнів на уроці – висловлювався так: "Самостійна робота є наслідком його точно організованої діяльності на уроці, що мотивує самостійне її розширення, поглиблення і продовження у вільний час. Вчитель повинен організовувати навчальну роботу школяра, створивши програму його самостійної діяльності з оволодіння знаннями, та керувати нею.

По-друге, самостійна робота школяра є більш широким поняттям, ніж домашня робота. Вона може включати й позаурочне задане вчителем школяру завдання. Але в цілому це паралельно існуюча зайнятість учня за виробленою ним самим програмою засвоєння матеріалу" [2].

Учені пов'язують розвиток пізнавальної активності і самостійності із загальним розвитком молодшого школяра. Ця проблема знайшла своє відображення в чинних навчальних програмах, посібниках, підручниках для початкової школи, починаючи з 80–90-х років минулого століття і до сьогодні.

На думку Ю. Мальованого, самостійна робота учнів посідає основне місце на уроках формування умінь і навичок у практичній діяльності молодших школярів. Її бажано організовувати на пізнавальному етапі уроку, де вивчається новий матеріал [7].

Д. Луцик розглядає проблему самостійної навчальної діяльності учнів через площину самоосвіти і, зокрема, зазначає, що в основі самостійної навчальної діяльності лежить потреба в знаннях. Вона часто виходить за рамки виконання домашніх завдань й спрямована на самостійне поглиблене вивчення шкільних предметів та задоволення власних потреб з різних проблем [6].

У навчальному посібнику "Розвиток пізнавальної самостійності молодших школярів" О. Савченко розкрила сутність таких понять, як "самостійність", "пізнавальна самостійність", "активність". На її думку, пізнавальна самостійність, яка формується в процесі пошукової діяльності дітей молодшого шкільного віку, передбачає одержання нових знань і способів [10].

Один із підходів полягає в тому, що самостійну роботу розглядають як відповідну форму навчального процесу. Критерієм для її відгалуження від не самостійної роботи є безпосередня участь учителя в навчанні. Дослідники, що розглядають дану проблему з цих позицій, виділяють навчальні ситуації, в яких учні зайняті протягом досить тривалого відрізка часу, але тривалість його чітко не визначена.

І. І. Левіна вважає, що самостійна робота – "форма навчальної діяльності учнів, у процесі якої вони планують роботу, здійснюють самоконтроль, коригують хід і результати її виконання. Ця робота може виконуватися як за завданням викладача, так і за власним задумом учнів і, як правило, без безпосередньої допомоги вчителя, але за його керівництвом" [5].

Існують і інші підходи, коли самостійну роботу розуміють як засіб досягнення конкретної мети. Вчитель повинен організувати учнівську діяльність для досягнення поставленої мети. В. А. Тюнін під самостійною роботою розуміє таку роботу, під час виконання якої школярі, оволодіваючи знаннями, вчать під керівництвом вчителя здобувати з різних джерел ці знання і застосовувати їх на практиці [15, с. 24].

У педагогічній літературі зустрічаються найрізноманітніші визначення самостійної роботи. Р. М. Мікельсон під самостійною роботою розуміє "виконання учнями завдань без будь-якої допомоги, але під наглядом вчителя" [8, с. 28].

Спробу дати визначення самостійній роботі учнів робив Р. Б. Срода. Під самостійною роботою учнів він розуміє "таку їх діяльність, яку вони виконують, проявляючи максимум активності, творчості, самостійного мислення, ініціативи" [14, с. 7].

Це визначення може бути віднесене лише до робіт, у яких учні проявляють найвищий ступінь самостійності ("максимум активності"). Воно звужує коло різноманітних видів самостійної роботи.

Як відомо, кожне поняття має свій обсяг (об'єкти, які до нього входять) і зміст (ті суттєві ознаки, завдяки яким його можна відрізнити від інших понять). Одні автори занадто обмежують обсяг поняття самостійної роботи, інші – неправомірно розширюють його, через що воно втрачає свою специфіку.

У дослідженнях педагогіки останніх років чітко розмежовано поняття "само-стійна діяльність" учнів та "творча самостійна діяльність" учнів чи "творча діяльність" школярів.

Досить ґрунтовно питання взаємозв'язку творчої й самостійної діяльності учнів розроблено у працях Б. І. Степанишина. Учений охарактеризував самостійну діяльність за трьома ступенями розвитку самостійності школяра. Він виокремив такі її рівні: самостійно-репродуктивний, репродуктивно-критичний і третій, що завершує формування самостійності учня, – критично-творчий. Розкриваючи сутність останнього рівня самостійності, методист вказав на вміння школяра "творчо застосовувати здобуті знання, вміння і навички, тобто створювати щось якісно нове" [13].

На думку В. К. Буряка, В. І. Лозової, Г. І. Сороки, в системі показників, що характеризують навчальну творчу діяльність, зазвичай, важливими є такі: самостійність, ініціативність, творча активність [2].

Незважаючи на широкий і багатоплановий характер досліджень, присвячених організації самостійної роботи учнів, ще багато питань цієї складної проблеми навчального процесу залишаються поки недостатньо дослідженими.

Самостійна робота виробляє високу культуру розумової праці, яка передбачає не тільки техніку читання, вивчення книги, ведення записів, а, перш за все, потреба в самостійній діяльності, прагнення зрозуміти суть питання, йти вглиб ще не вирішених проблем. У процесі такої праці найбільш повно виявляються індивідуальні здібності школярів, їх нахили та інтереси, які сприяють розвитку вміння аналізувати факти та явища, вчать самостійного мислення, яке приводить до творчого розвитку та створення власної думки, своїх поглядів, уявлень, своєї позиції.

Висновки. Отже, самостійність учнів у навчанні – найважливіша передумова повноцінного оволодіння знаннями, вміннями й навичками. Проблема самостійної діяльності учнів і засобів організації в структурі уроку має свою багату історію і свої традиції в реалізації її основних положень у практиці роботи школи.

Література

1. Буряк В. К. Самостоятельная работа учащихся. Киев: Знание, 1990. 48 с.
2. Буряк В. К. Самостоятельная работа учащихся. Киев: Знание, 1990. 48 с.
3. Голант Е. Я. Некоторые принципиальные вопросы развития самостоятельности школьников. *Ученые записки ЛДПИ им. А. И. Герцена*. Москва: Кыргтым, 1944. Т. 52. С. 3–18.
4. Коменский Я. А. Великая дидактика. *Избранные педагогические сочинения*. Москва: Учпедгиз, 1939. Т. 1. С. 179–181.
5. Левина И. И. Опыт-экспериментальная разработка методики самостоятельной работы учащихся на уроке при изучении педагогических дисциплин: автореф. дисс. ... канд. пед. наук. Москва, 1971. 36 с.
6. Луцик Д. В. Дидактика початкової школи. Дрогобич: Посвіт, 2013. 172 с.
7. Мальований Ю. І. Про сучасний урок. *Молодому вчителю / уклад. Є. С. Березняк*. Київ: Радянська школа, 1998. С. 137–150.
8. Микельсон Р. М. О самостоятельной работе учащихся в процессе обучения. Москва: Учпедгиз, 1940. 96 с.
9. Руссо Ж.-Ж. Эмиль, или О воспитании / пер. с франц. М. А. Энгельгардт. Санкт-Петербург: Изд. газ. "Школа и жизнь", 1912. 489 с.
10. Савченко О. Я. Развитие познавательной самостоятельности младших школьников. Київ: Радянська школа, 1982. 176 с.
11. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: в 5 т. Київ: Рад. школа, 1977. Т. 4. 638 с.
12. Сухомлинський В. О. Слово рідної мови. *Українська мова і література в школі*. 1987. № 1. С. 49–53.
13. Степанишин Б. І. Як донести до учнів багатство, красу і велич рідної мови. *Дивослово*. 1996. № 7. С. 51.
14. Срода Р. Б. Воспитание активности и самостоятельности учащихся в учении. АПН РСФСР, 1956. 56 с.
15. Тюнин В. А. Подготовка учащихся к самостоятельной работе (на уроках по гуманитарным предметам в старших классах средней школы): автореф. дисс. ... канд. пед. наук. Томск, 1965. 24 с.
16. Оконь В. Основы проблемного обучения. Москва: Просвещение, 1968. 208 с.
17. Федоренко І. Т. Формування самостійності учнів у навчально-виховній роботі школи. Київ: Радянська школа, 1963.

References

1. Buriak, V. K. (1990). *Samostoiatelnaia rabota uchaschchykhsia* [Students' independent work]. Kyev: Znanye [in Ukrainian].
2. Buriak, V. K. (1990). *Samostoiatelnaia rabota uchaschchykhsia* [Students' independent work]. Kyev: Znanye [in Ukrainian].
3. Holant, E. Ya. (1944). Nekotorye pryntsypialnye voprosy razvytiya samostoiatelnosti shkolykov [Some fundamental issues of the development of independence of students]. *Uchenye zapysky LDPY im. A. Y. Hertseny – Scientific notes LDPI them. A. I. Herzen*. Vol. 52, 3–18. Moskva: Kyphtym [in Russian].
4. Komenskiy, Ya. A. (1939). Velykaia dydaktyka [Great didactics]. *Yzbrannyye pedahohycheskiye sochyneniya – Selected Pedagogical Compositions*. Vol. 1, 179–181. Moskva: Uchpedhyz [in Russian].
5. Levyna, Y. Y. (1971). Opytno-eksperymentalnaia razrabotka metodyky samostoiatelnoi raboty uchaschchykhsia na uroke pry yzuchenyy pedahohycheskykh dystsyplin [Pilot development of the methodology of independent work of students in the lesson when studying pedagogical disciplines]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Moskva [in Russian].
6. Lutsyk, D. V. (2013). *Dydaktyka pochatkovoї shkoly* [Primary school didactics]. Drohobych: Posvit [in Ukrainian].
7. Malovanyi, Yu. I. (1998). Pro suchasnyi urok [About the modern lesson]. *Molodomu vchytelevi – Young teacher*. Ye. S. Bereznik (Ed.). Kyiv: Radianska shkola [in Ukrainian].
8. Mykelson, R. M. (1940). *O samostoiatelnoi rabote uchaschchykhsia v protsesse obucheniya* [On the independent work of students in the learning process]. Moskva: Uchpedhyz [in Russian].
9. Russo, Zh.-Zh. (1912). *Emyl, yly O vospytanyy* [Emil, or On Education]. (M. A. Enhelhardt, Trans.). Sankt-Peterburh: Yzd. haz. "Shkola y zhyzn" [in Russian].
10. Savchenko, O. Ya. (1982). *Rozvytok piznavalnoi samostiinosti molodshykh shkoliariv* [Development of cognitive independence of younger students]. Kyiv: Radianska shkola [in Ukrainian].
11. Sukhomlynskiy, V. O. (1977). *Vybrani tvory* [Selected works]. Vols. 1–5, Vol. 4. Kyiv: Rad. shkola [in Ukrainian].
12. Sukhomlynskiy, V. O. (1987). Slovo ridnoi movy [Hometown word]. *Ukrainska mova i literatura v shkoli – Ukrainian language and literature at school*. 1, 49–53 [in Ukrainian].
13. Stepanyshyn, B. I. (1996). Yak donesty do uchniv bahatstvo, krasu i velych ridnoi movy [How to bring the wealth, beauty and majesty of the mother tongue to the students]. *Dyvoslovo – Wonder*. 7, 51 [in Ukrainian].
14. Sroda, R. B. (1956). *Vospytanye aktyvnosti y samostoiatelnosti uchaschchykhsia v uchenyy* [Education of students' activity and independence in learning]. APN RSFSR [in Russian].
15. Tiunyn, V. A. (1965). Podhotovka uchaschchykhsia k samostoiatelnoi rabote (na urokakh po humanitarnym predmetam v starshykh klassakh srednei shkoly) [Preparing students for independent work (in the lessons on humanitarian subjects in high school)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Tomsk [in Russian].
16. Okon, V. (1968). *Osnovy problemnoho obucheniya* [Fundamentals of Problem Learning]. Moskva: Prosveshchenye [in Russian].
17. Fedorenko, I. T. (1963). *Formuvannia samostiinosti uchniv u navchalno-vykhovnii roboti shkoly* [Formation of pupils' independence in school educational work]. Kyiv: Radianska shkola [in Ukrainian].

Дубровская Л. А.

кандидат педагогических наук, доцент кафедры педагогики, начального образования и образовательного менеджмента Нежинского государственного университета имени Николая Гоголя

Дубровский В. Л.

старший преподаватель кафедры педагогики, начального образования и образовательного менеджмента Нежинского государственного университета имени Николая Гоголя

Король В. С.

старший преподаватель кафедры общей психологии Нежинского государственного университета имени Николая Гоголя

**Теоретические основы организации самостоятельной работы
в начальной школе: исторический аспект**

В статье освещается проблема обновления современного образования, в частности начального, на основе компетентного подхода, обосновывается мотивация необходимости формирования у учащихся способности мыслить и действовать самостоятельно.

В научной работе весомое место отведено исследованию работ выдающихся ученых, что касается вопроса самостоятельности работы учащихся.

Ключевые слова: образовательный процесс, начальное образование, обучение, самостоятельная работа, индивидуальность, исторический аспект.

Dubrovskaya L. A.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy, Elementary Education and Educational Management of Mykola Gogol Nizhyn State University

Dubrovskiy V. L.

Senior Lecturer of the Department of Pedagogy, Elementary Education and Educational Management of Mykola Gogol Nizhyn State University

Korol V. S.

Senior Lecturer of the Department of General Psychology of Mykola Gogol Nizhyn State University

**Theoretical basics of organization of independent work in primary school:
a historical aspect**

The article covers the problem of updating modern education, in particular the elementary education, on the basis of a competence approach. It substantiates the motivation of the need to form students' ability to think and act independently. A great attention is drawn to the fact that the elementary school should not only provide students with a certain amount of knowledge, but also develop in them the skills of independent learning. The necessity of using students' independent work in the elementary school educational process is noted. It positively influences the quality of mastering their knowledge, the formation of various subject skills, the creation of conditions for students self-realization. It stimulates their cognitive activity, education of diligence and sense of responsibility.

In research work, an important place is devoted to the study of works of eminent scientists, concerning the issue of student independent work. In particular, teachers in their research works noted that a person who is not able to learn on his own, but only learns what the teacher gives him, is little to nothing.

The article presents the opinions of prominent educators that nowadays teachers are looking for the tools that would help all children to acquire the ability to learn independently and would facilitate their development. The analyzed works make it possible to conclude that the relevance of formation the independence in children means to develop one of the most important personal qualities.

Key words: educational process, elementary education, training, independent work, individuality, historical aspect.